

ECOLOGICAL EDUCATION OF CHILDREN FROM THE FOURTH PREPARATORY GROUP OF KINDERGARTEN

Abstract: The article examines the problem of environmental education of children from the fourth preparatory group. Described are the results of organized forms of environmental education together with parents.

Author information:

Iulvie Tasin
✉ ulvie_tasin@abv.bg
🌐 Bulgaria

Keywords:
ecological education, fourth preparatory group in kindergarten

Ежедневният и пряк досег на децата с природата повишава екологичната им грамотност, развива нравствени добродетели и морални ценности. Педагогът е онзи, под влиянието на когото децата трябва правилно да бъдат насочени да наблюдават обектите в заобикалящата ги среда, това ще засили интереса им към природата, ще доведе до изграждане на навици за опазване на растенията и животните, за любознателност, за използване на практически опит за разкриване на природни явления и причинните връзки между тях.

К. Галчева определя екологичното възпитание в предучилищна възраст като: „своеобразен организиран процес на педагогическо взаимодействие, насочен към конкретни цели, поставяне основите на положително отношение на личността към природата чрез усвояване на знания за нея; формиране на интелектуални, нравствени и естетически качества, както и овладяване на подходящи начини за взаимодействие на детето от предучилищна възраст с природата“ [4, 24].

„Основите на екологичното възпитание се поставят още в ранна възраст. Но с голям успех то се осъществява в предучилищна възраст“ [1, 40].

Общопризнато е значението на предучилищния период за успешното осъществяване на екологичното възпитание. „Предучилищна възраст – пише Снежана Въчева е период на активно възприемане на околния свят. Особен интерес децата проявяват към природата. Затова важна задача на възпитателя в детската градина е да поддържа интереса към природата, да осъществява задачите на екологичното възпитание [2, 142].

Важна задача на предучилищното образование е изграждане на нов тип личност, проявяваща творческа активност във всички сфери на живота, живееща в хармония със себе си и природата. С въвеждането на детето в света на природата и осигуряване на екологични параметри на личните му взаимодействия с нея, то се социализира, ориентира се към заобикалящата среда като ценност и формира екологосъобразно поведение. От съществено значение обаче е обкръжаващата среда на детето да се разглежда глобално, като пространство обединяващо различните видове социална среда – семейство, детска градина и природна среда. Детето трябва да почувства собствената си значимост и да полага усилия, за да види резултата от собственото си поведение и отношение към околната среда.

За постигане на трайни резултати и екологично възпитание на децата от четвърта подготвителна група ние си поставихме следната **основна цел**: *изграждане на осъзнат траен навик и мотивация за отговорност към природата като към ценност на живота*. За постигане на очакваните резултати се осъществиха следните задачи:

1. Формиране на умения и знания у децата за природата.
2. Изграждане и затвърдяване на знания за природозащитната дейност на човека и

грижите за чиста природна среда.

3. Повишаване на екологичната образованост на родителите.

Планираните дейности за постигане на целта и очакваните резултати осъществихме по образователно направление Околен свят и интегративни връзки с останалите образователни направления в сътрудничество с родителите на децата, персонала на група „Мир“, читалище „Светлина-1943“ - с. Калугерене.

Децата от най-ранна възраст е необходимо да се приучат, че в живота има правила, които ако спазваме всички, ще ни бъде по-лесно. Правилата ще облекчат комуникацията ни с останалите в средата, в която трябва да съжителстваме с други хора. Така няма да бъдем причина за възникване на конфликти и ситуации, в които ще трябва да обясняваме поведението си. Приехме, че това е съотносимо и към екологичното възпитание в детската градина и заедно с децата създадохме „Харта на малкият еколог“ с няколко кратки, разбираеми за децата правила:

- ✓ Пази природата;
- ✓ Събирай разделно;
- ✓ Живей на чисто.

За всяко от правилата децата посочваха свои примери по какъв начин е приложимо то в техният живот и личният им опит, като част от малкото ни общество. Оказа се, че опитът на децата свързан с възприемането на красивото в природата е изключително индивидуален. Той се обуславя както от непосредствените контакти на детето със заобикалящата среда, така и от специфичният характер на дейностите, в които то може да отрази и приложи своите възприятия съобразно възрастта и социалният си опит. Тук можем да отбележим, че влияние оказва семейната среда, отношението на родителите към природата, техният личен пример за взаимодействие с околната среда. Родителите с ентузиазъм приеха идеята, групата да работи активно за прилагане на правилата не само в средата в детската градина, но и извън нея. Помолихме ги във времето, което прекарват с детето в игри и мини-викторини да работят за постигане на определени резултати, като:

- Детето винаги да изхвърля опаковката от консумирано лакомство в кош, ако наблизко няма такъв да помоли родителите си те да се погрижат за това;
- Преди да изхвърли пластмасовите и хартиени опаковки, да ги смачка максимално, за да намали обема им;
- Да отдели пластмасовата капачка и да я изхвърли на поставените за събирането им из селото туби, които след това се предават за рециклиране;
- Да пази растенията, птиците и малките насекоми в заобикалящата среда.

Преди практически да пристъпим към задачи за разделно събиране на отпадъци, децата от групата се запознаха с понятията:

- **Рециклиране:** използване на стари продукти за направата на нови продукти. Пример: да използваме старите вестници за направата на макраме.
- **Енергия от отпадъци:** Изгаряне на сметта за производство на пара и електричество.
- **Депониране на сметище:** Заравяне на отпадъците, които не можем или не трябва да изгаряме или рециклираме.

Интересен за децата беше раздел „Знаете ли, че...“, с него ни запознаха читалищният секретар и секретаря на кметство с. Калугерене. Представиха се различни факти като: на сметището пластмасата се разпада 400 години, спестената енергия от рециклирането на 1 пластмасова бутилка ще захрана компютър за 25 минути и други. Пред тях децата с кукли изиграха етюди за това какво е отношението им към замърсяването на средата, в която живеем.

На родителите като част от техният ангажимент към екологичното възпитание на децата бе предложена книжката „Приказка за юначета с празни тумбачета“, в която героинята Ели е на разходка в парка със своите родители и там среща Хартояд, Пластоядка и Стъкложд, които олицетворяват разделното събиране в трите цвята контейнери- син, жълт и зелен. Книжката увлекателно запознава децата с това в кой контейнер, кои отпадъци да се изхвърлят.

Всяко участие на родителите в съвместни инициативи с децата им позволява да усещат тяхната подкрепа, кара ги да се чувстват уверени и спокойни. През есента беше организирана съвместна инициатива с родителите, назована „На излет“. По време на нея децата

с вълнение си припомниха правила по безопасността на движение по пътищата: от коя страна на пътя да се движим като пешеходци, как да пресичаме пътя, назоваха пътните знаци, които виждат в населеното място. В близката местност наблюдаваха промените, които настъпват с растенията през есента, определиха какво е времето и сезона. В резултат, на което се задълбочи интересът им към тях и желанието им да ги опазват. С игри, почерпка и много смях премина инициативата, накрая всички се огледаха да не са пропуснали да оставят отпадъци.

През месец април поканихме родителите на педагогическа ситуация по ОН „Околен свят“, тема „В парка“. В началото на ситуацията децата си припомниха чрез презентация „Правила на поведение в парка“. Поставени им бяха множество задачи, с които трябваше да се справят. За децата провокацията, при която трябваше да разпределят разпилените отпадъци в правилните кошчета с различни цветове - син, жълт и зелен не представляваше трудност. Големите с етусаизъм помагаша на по-малките да се насочат към кошчетата с правилният цвят за различните видове отпадъци. Изключителен интерес предизвика играта „Клончето си търси дървото“- децата получиха мъничко клонче с няколко листа от дървета, които се намират в двора на детската градина, като всяко трябваше да отиде до дървото, от което е неговото клонче и да го назове- върба, бреза, ела, липа. Играта развива наблюдателност и съобразителност в децата, както и умения за ориентиране в околната среда.

На децата поставихме отговорната задача да бъдат посланици за разделно събиране на отпадъците въщи, в парка и на улицата. Изнесохме богата информация за смисъла на сметоразделянето, за преработката на отпадъците и за ефекта от това върху природата. Апелирахме във всяко семейство да бъде оформен кът за разделно събиране на отпадъците. Децата с удоволствие заучиха и запяват вече любима песен за разделно събиране на отпадъците „Жълта, синя и зелена“.

Полагането на основи на екологичната култура формира любознателност у децата, установява емоционално значими практико - изследователски активности в детската личност.

Изводите, които можем да направим от проведените съвместни дейности са следните:

- ✓ Активизирани са познавателните интереси на децата, насочени към природата и нейното опазване;
- ✓ Децата осъзнават и приемат собствената си отговорност към опазване на средата в която живеят;
- ✓ Имат изградени знания и умения за разделно събиране на отпадъци, познават значението на думта рециклиране;
- ✓ Активно се включват в кампании- за събиране на пластмасови капачки, за почистване на заобикалящата среда, за пестене на вода, като ценен природен ресурс.

Ако искаме природата и в утрешният ден да е чиста и съхранена за поколенията, е необходимо да формираме ценности, отношения и нагласи у подрастващите към нея и нейните богатства. Детството оставя трайни следи в изграждането ни като личности, семенцата на отговорно отношение към природата, които посяхме ще дадат своите плодове след време, когато нашите възпитаници вече израстнали, се надяваме, че ще се грижат за опазване на общия ни дом с призива „Да пазим нашият дом Земята“.

References:

1. Vacheva. S. i S. Avramova., Ekologichnata kultura na 5-7-godishnite detsa. // Obrazovanie i kvalifikatsia na pedagogicheskite kadri – razvitie i proektsii prez NHI vek, II tom, Universitetsko izdatelstvo “Episkop Konstantin Preslavski”, Shumen, 2006.
2. Vacheva, S. Ekologichното vazpitanie na detsata – avtori i problemi. Nauchni trudove, knizhka № 56, Teoria, metodika i upravlenie na uchebno-vazpitatelnia protses. Politologia. Vrazki s obshtestvenostta i pravo. V. Tarnovo, 1997.
3. Galcheva, K., Za ekologichното vazpitanie na deteto, Pazardzhik, 1993
4. Galcheva, K., G. Galchev. Pedagogika na vzaimodeystviето “dete – okolna sreda”. Plovdiv, 1998
5. Gyurov, D., Pedagogika na vzaimodeystviето dete okolna sreda. Sofia, 1999
6. Deteto i svetat. Pod red. na B. Angelov. Sofia, 1993.
7. Kniga za uchitelya za chetvarta podgotvitelna vazrastova grupa, Chuden svyat, Prosveta., Sofia, 2018.
8. <http://ecopack.bg/kids>